

יום בן-גוריון – 50 שנים לפטירתו

אגרת קצין החינוך והנוער הראשי

מפקדים,

ב-ו' בכסלו (שיחול השנה ביום ראשון, 19 בנובמבר) יצויין יום בן-גוריון המוקדש לפועלו של מי שהיה מייסד המדינה, ראש הממשלה ושר הביטחון הראשון. דוד בן-גוריון הלך לעולמו לפני חמישים שנים, זמן קצר לאחר מלחמת יום הכיפורים, אך מורשתו ממשיכה ללוות את צה"ל והחברה הישראלית גם כיום, וביתר שאת בימי המלחמה האלה.

בן-גוריון הוביל את צה"ל בשתי מלחמות – מלחמת העצמאות ומלחמת סיני – והיה מי שעיצב את תפיסת הביטחון של ישראל, את רעיון צבא העם ואת מערך המילואים.

בכתיבתו הצבאית עמד בן-גוריון שוב ושוב על האיזון הנדרש בין פעולתו של החייל כחלק מיחידה גדולה לבין היוזמה הנדרשת ממנו. "יכולתו של הצבא בימינו", כתב ב-1951, "עומדת בעיקר על כושר פעולה קיבוצית, מתואמת של יחידות צבא גדולות... בצירוף משולב של חילות יבשה אוויר וים". יחד עם זאת הדגיש כי "החייל אינו צריך להיות, ואסור שיהיה, רק בורג... בתוך מכונה צבאית גדולה". כשהוא מביט על גבורתם של חיילי צה"ל במלחמת העצמאות הוא סיכם כי "בכל איש ואיש חבויים כוחות וסגולות... שרק מעטים מהם באים לידי גילוי" וכי כל חייל יכול להגיע "לדרגה הגבוהה ביותר של גבורה וחלוציות" וכך יכול הצבא "המורכב מבני בשר ודם פשוטים" להפוך ל"צבא גיבורים".

אנו נמצאים בחודשה השני של מלחמה שמטרתה להגן על מדינת ישראל ולהכריע את האויב לאחר שזה הפתיע אותנו באכזריות.

במלחמה זו באה לידי ביטוי עוצמתו של צה"ל, הפועל בכוחות גדולים לפי תכנית פעולה סדורה ומשיג הישגים מבצעיים רבים. שיתוף הפעולה בין כוחות יבשה, אוויר וים; בין לוחמי חי"ר, שריון, תותחנים והנדסה; בין המודיעין לכוחות המתמרנים; בין חיילי סדיר וחיילי מילואים – הוביל כבר כעת להישגים משמעותיים והנחיתו מכה קשה על האויב.

במקביל, המלחמה הדגישה את הסגולות יוצאות הדופן של לוחמי צה"ל. החתירה למגע והדבקות במטרה; ההכרעה בכל מפגש עם כוחות האויב; האחריות של מי שנחלצים להגן את חיי חבריהם, התנהלותם המופתית של המפקדים – כותבים דפים חדשים של גבורה ושליוחות בספר דברי הימים של צה"ל, מדינת ישראל והעם היהודי.

בן-גוריון היה איש החזון והדרך שהשכיל להבין שהמעשה והרוח שלובים האחד בשני. קביעתו כי "מנצחים לא בכוח הפקודה אלא בכח השליחות", נכונה היום יותר מתמיד – אנו פועלים מתוך שליחות עליונה ובזכות רוח השליחות ננצח.

אופיר ליוויס, תא"ל
קצין החינוך והנוער הראשי